

תכניות לימודים והעשרה בחינוך הקדם יסודי התשע"ו

גן הילדים מהווה מסגרת חינוכית-לימודית, שמטרתו לקדם ולטפח את יכולותיו הקוגניטיביות, הרגשיות, החברתיות והמוטוריות של הילד בגיל הרך, וכן להקנות ערכים, ידע ומטען תרבותי, ולעצב עמדות אינטלקטואליות. מסגרת החינוך הממלכתית-דתית מקנה בנוסף את יסודות החינוך לאמונה, ללימוד תורה, לקיום מצוות ולמידות טובות. מערכת החינוך הקדם-יסודית מחוייבת ופועלת לטיפול ארבעה תחומי הליבה. אשכולות הליבה נבנים סביב הציר המרכזי של ההוראה בגן הילדים, לוח השנה העברי, ימי חג, מועד ומסורת, הנלמדים בגישה רב תרבותית.

אשכולות הליבה הם:

כישורי שפה

מתמטיקה ומדעים

מוסיקה, אומנות חזותית, תיאטרון, מחול וקולנוע

כישורי חיים הכוללים: חינוך לבטיחות אישית ובטיחות בדרכים, חינוך לבריאות וחינוך גופני

הלמידה בגן הילדים מתרחשת בדרך חווייתית, בתחומי היצירה והאמנות ובאמצעות המשחק לסוגיו: משחק סוציודרמטי, משחקי בנייה (קונסטרוקציה), משחקי חשיבה, משחקי חברה, תנועה ועוד. הילדים רוכשים מיומנויות למידה בהתאם ליכולותיהם לקראת היותם "לומד עצמאי".

1. ללמוד על חיים בעולם בר קיימא - "לראות את הנולד"

תכנית התערבות המופעלת בכל גני הילדים בחינוך, הממלכתי והממלכתי דתי, זו השנה השתים עשרה. בבסיס התכנית יחסי גומלין אדם-סביבה, פיתוח הרגישות והמודעות ליחסים שבין אדם לחברו ויחסי הגומלין בין אדם לסביבתו הפיזית. התכנית מטפחת ערכים כמו: כבוד לטבע ולסביבה, הפחתת עומס על הסביבה, פליאה, זהות מקום, עזרה לזולת, נתינה, התנדבות וצדק חברתי. במסגרת התכנית, הילדים נחשפים לאורח חיים בריא, הבא לידי ביטוי בתכנית הזנה משותפת בכל גני הילדים בעיר ובהקמת גינות מקיימות. הילדים לומדים להכיר ולטעום מגוון מזונות ההכרחיים לצמיחה ולגדילה בריאה. כמו-כן לומדים להכיר את פירמידת המזון וחשיבותה.

2. הזנה משותפת בגן

בבכל גני הילדים בעיר פועלת תכנית הזנה משותפת, כחינוך לאורח חיים בריא. חינוך לבריאות מתחיל כבר מגן הילדים, בגני הילדים בראשון לציון מקפידים על תזונה נבונה ובריאה. לארוחה המשותפת יתרונות רבים, זה מוקד למידה נוסף במסגרתו מפתח הילד כישורי חיים, כישורי שיה, נימוסי שולחן, אסתטיקה באוכל, ערכי שיתוף, עצמאות ויכולת בחירה תוך חשיפה לטעמים חדשים. עיריית ראשון לציון הינה היחידה בארץ המעסיקה תזונאית כיועצת לגני הילדים. התזונאית מייעצת לצוותי הגנים על הרכבת תפריטים מגוונים ומזינים. דפוסי אכילה נכונה בגיל הילדות מקדמים בריאות מיטבית, גדילה תקינה והתפתחות שכלית רציפה ומסייעים במניעת בעיות בריאות עודף משקל והפרעות אכילה. התכנית מופעלת בכל הגנים העירוניים ובמימון ההורים.

תכניות לימודים והעשרה בחינוך הקדם יסודי בתשע"ו

ילדים עם אלרגיות למזון: אם יש לילדכם אלרגיה למזונות כלשהם, נבקשכם ליידע אותנו כבר בשלב ההרשמה וזאת על מנת להיערך בצורה מיטבית לקליטת הילדים. לילדים עם אלרגיות מסכנות חיים ישנה אפשרות להגיש בקשה לסייעת רפואית (ראה הנחיות בהמשך המידעון).
אנו בערייה מבקשים לעזור לכם ולהנחות אתכם בהגשת המסמכים הנדרשים בזמן. במפגש הראשון שיערך בגן לקראת פתיחת שנת הלימודים, יש לעדכן את מנהלת הגן ולהציג בפניה אישור רפואי שבו אבחנה ואופן טיפול.

3. תשחית לקראת קריאה וכתובה

אחת מתכניות הליבה המופעלת בכל גני הילדים. חשיפת הילדים לרכיבי השפה הדבורה והכתובה, ידע על אותיות, קשרי אות צליל, מכוונות לספר, ארגון סביבה אוריינית ועוד.

4. חשיבה מתמטית

תכנית ליבה העוסקת בטיפוח גישה חיובית אל המתמטיקה, חשיפה לאוריינות מתמטית, הכרת מושגים מתמטיים ושימוש נכון בהם בגישה אינטגרטיבית משמעותית.

5. תל"ן - ריתמוסיקה

כל הגנים בעיר נהנים מפעילות מוסיקלית, הניתנת ע"י מורות לריתמוסיקה פעמיים בשבוע. בשיעורים אלו נחשפים הילדים למושגי יסוד במוסיקה, שירה, נגינה ותנועה באמצעות האזנה פעילה, ביצוע ואלתור. **התכנית הינה במימון הורים כחלק מתל"ן.**

6. תל"ן - חינוך גופני

תכנית לחינוך הגופני בגיל הרך (במסגרת תל"ן - תכנית לימודים נוספת). התכנית עוסקת בפיתוח מודעות לגוף ולתפקודו בסביבה עתירת גירויים הכרטיים ורגשיים, בפיתוח מיומנויות התנועה, תוך שילוב מושגי יסוד מתחומי המתמטיקה, המדעים והשפה. **התכנית הינה במימון הורים כחלק מתל"ן.**

7. סל תרבות

כל ילדי הגנים בעיר נהנים מסל תרבות עשיר ומגוון. בסל מופעים מתחומי האומנות הפלסטית, התיאטרון, המחול, המוסיקה והספרות. כולל מופע גדול בהיכל התרבות לגני החובה. **סל תרבות הינו במימון הורים.**

8. התנדבות

ערכי נתינה והתנדבות - יעדים שנבחרו ע"י ראש העירייה, מר דב צור, לכל מערכות החינוך בעיר.
העשייה החינוכית בגן הילדים מזמנת ומאפשרת מעורבות חברתית, ומטפחת יחסים של תרומה לקהילה ועזרה הדדית. בית ההורים והמשפחה שותפים בתהליך הלמידה בגן ובתכנית ההתנדבות.
תהליך שנתי לדוגמא: מתן צדקה לעמותות שונות, שיתוף מועדון קשישים בעשייה החינוכית בגן, טיפוח גינה ציבורית, איסוף מצרכים לנזקקים ועוד.

9. יום של תכלת

תכנית לטיפוח כישורי חיים ואורח חיים בריא (תכנית מניעה לשימוש בסמים ואלכוהול). התכנית מעלה למודעות תהליכי קבלת החלטות, לחץ חברתי, אחריות, העלאת הדימוי

תכניות לימודים והעשרה בחינוך הקדם יסודי בתשע"ו

גן אהבה ירון ופזיח

והביטחון העצמי. התכנית בנויה על 10 סיפורים, מלווה בקלטת שירים להמחזה ובפעילויות חווייתיות. בכל התכנית אין איזכור למילה סמים. ההורים שותפים חשובים בתהליך הלמידה. התכנית פועלת ב-120 כיתות גן בעיר.

10. תכנית לקידום כישורי למידה והתנהגות בגישה הנירו-התפתחותית-תפקודית
מטרת העל של התכנית היא לאפשר לכל ילד לפגוש באמצעות מערכת החינוך, מגוון של התנסויות, שיאפשרו קידום מירבי של תפקודיו בתחום הסנסו-מוטורי לפיתוח האינטליגנציה וכישורי הלמידה. התכנית פועלת בהנחיית הפסיכולוג רמי כץ וצוותו ב-105 כיתות גן בעיר.

11. צליל ראשון
סדרת קונצרטים בגן - מפגשים עם נגני התזמורת הסימפונית הישראלית ראשון לציון, כחלק מסל תרבות. במפגשים הרכבים מוסיקליים מגוונים: רביעיית כלי קשת, שלישיית כלי נשיפה, זמרת אופרה. ייחודה של התכנית, בתהליך הכנת הילדים בשיעורי המוסיקה לקראת כל קונצרט, ובחשיפת התלמידים באופן מעמיק וחוויתי למוסיקה קלאסית. התכנית מפתחת את יכולות הקשב והריכוז של הילדים. היכרות עם מוסיקה מורכבת ומגוונת זו, תתרום להתפתחותם כאנשים סבלנים וסובלניים, אורייניים ותרבותיים. התכנית פועלת ב-50 כיתות גן בעיר.

12. לימוד שחמט לילדי גן חובה
השחמט הינו כלי אוניברסאלי לפיתוח האישי של האדם. בין מטרות התכנית, פיתוח יכולת תכנון, פיתוח יכולת קבלת החלטות וכן פיתוח יכולות גבוהות לפיתרון בעיות. התכנית מטפחת כישורי ריכוז ברמה גבוהה ומאפשרת דיאלוג חברתי ראוי בין המשתתפים, מתוך כבוד הדדי. התכנית מלווה ע"י מורים מטעם מועדון השחמט העירוני והאקדמיה לשחמט. התכנית פועלת ב-65 גני חובה בעיר.

13. ספריית פיג'מה
התכנית הינה חלק מפרוייקט לאומי לעידוד קריאה ואהבת הספר, חינוך לערכים ומורשת בגני הילדים. נוסדה על-ידי קרן הרולד גרינספון והיא מופעלת בשיתוף מלא של האגף לחינוך קדם יסודי במשרד החינוך והאגף לחינוך קדם יסודי בעיריית ראשון-לציון. במסגרת התכנית מקבל כל אחד מילדי הגן שמונה ספרים במתנה (אחד בכל חודש, במהלך שנת הלימודים) יחד עם הכוונה לפעילות יצירתית וחוויתית שתהדק את הקשר בין הבית לגן. התכנית פועלת בכל כיתות הגן בראשון-לציון.

14. גן ירוק
ההסמכה ל"גן ירוק" מטעם המשרד לאיכות הסביבה והאגף לחינוך קדם יסודי במשרד החינוך ניתנת לגן על התנהלותו הירוקה לאורך השנה ומושתתת על תכנית מובנת להנחלת ערכי סביבה לילדים, פיתוח המודעות לסביבה והפיכת ילדי הגן לאזרחי המחר כנאמני סביבה.

תכניות לימודים והעשרה בחינוך הקדם יסודי בתשע"ו

בגן ירוק מיישמים ערכים אקולוגיים כגון: פליאה מהטבע וכבוד לטבע ולסביבה, ממחזרים מיכלי משקה, סוללות משומשות ונייר. הילדים בגן חוסכים במים, מונעים רעש ונמנעים משימוש בכלים חד פעמיים.

בעיר 58 גנים ירוקים מתוכם 3 גנים שהוסמכו כגן ירוק מתמיד.
בנוסף, 12 גנים בתהליך למידה והכנה לקראת קבלת הסמכה לגן ירוק.

15. מבראשית - תכנית בגני הילדים בחינוך הממלכתי דתי

החל מפרשת "בראשית", הורים וילדים נפגשים בכל יום שישי בשבוע בגן הילדים ללימוד דף פרשת השבוע, בליווי סיפורים, משחקים, חידונים ופרסים.

16. תגבור שפתי

תכנית העשרה בתחום כישורי השפה הדבורה והמילולית. התכנית היא יחידנית. מטרתה לצמצם פערים אצל ילדים עם קשיים שפתיים. התכנית מיועדת לילדי גן חובה העתידיים לעלות לכיתה א' ומטרתה העיקרית להעשיר את עולמם השפתי של ילדים שזוהו ע"י מנהלת הגן כבעלי צורך בתגבור שפתי. השיפור בשפה מעצים את עולמם הרגשי של הילדים ומשפר את הדימוי העצמי שלהם. בנוסף, מביא שיפור בתקשורת וליצירת קשרים חברתיים, ומשפר את רמת המוכנות לכיתה א'.

התכנית פועלת ב-40 כיתות גן, כ-200 ילדים.

17. גוגלה - כלים ממוחשבים לילדי הגן

כלי גוגלה הם כלים ממוחשבים המיועדים להכין את הילדים לעולם המתקשר שלתוכו הם גדלים. ילדים צעירים לומדים מיטבית בעיקר ע"י חיקוי המבוגרים. אנו מזמנים להם כלים שיאפשרו לחקות את פעילות המבוגרים במחשב תוך כדי רכישת מיומנויות, שפות (שפה דבורה, כתובה ושפת הסמלים) נורמות ונטיות כגון: שליפת מידע באופן עצמאי מתוך המחשב והתנהגות יעילה, בטוחה ואתית במחשב. הכלים שפותחו לצורך זה הם כלים עכשוויים, המתאימים להתפתחות הילדים, ליכולות שלהם ולתחומי התעניינותם. הכלים של "גוגלה" משולבים בסדר היום של הגן, בגן ובבית והם נועדו לתת לילד ארגו כלים עדכני לימינו. עיריית ראשון-לציון היא העיר הגדולה הראשונה שרכשה עבור כל גני החובה את מודל השירות הכולל אפשרות עבודה מהבית ופעולה מערכתית להטעמה מקצועית בתוך הגן.

לקבלת מידע נוסף על גני הילדים בעיר, אתם מוזמנים לפנות לפורטל החינוך:

www.rlz-edu.org.il

פורטל החינוך העירוני עלה לאוויר. בפורטל מידע מעודכן ומלא אודות גני הילדים בעיר, תכניות לימודים והעשרה הפועלות בגנים, הנחיות בנושאי רישום ושיבוץ, חדשות גני הילדים, פעילויות ופרויקטים, טפסים, מאמרים ומדריכים.

כל המידע במקום אחד! הישארו מעודכנים.